

Nr. 49 (10204) * 2019 m. liepos 3 d., trečadienis

Kaina - 0,45 Eur

Paba diena

Šiandien – mėnulio jaunatis. Saulė teka 4 val. 47 min., leidžiasi 21 val. 58 min. Dienos ilgumas 17 val. 11 min. Vardadieniai: šiandien – Abdonas, Heliodoras, Liaudbaras, Liaudmantas, Liaudmina, Liaudminas, Rytė, Rytis, Vaidilas, Vaidilė, rytoj – Berta, Gedenė, Gedenis, Gedgailas, Gedgailė, Malvina, Rigobertas, Ulrika, Ulrikas. Šiandien – Tarptautinė diena be plastikinių maišelių.

Kitas „Gyvenimo“ numeris išeis liepos 5 d., penktadienį

Iškentėta istorija sugržta klausimu sau

Justinas ADOMAITIS

Liepai baigiantis tradicinėje Balbieriškio seniūnijos vasaros šventėje bus pristatyta knyga „Abipus Peršekės“, kurioje miestelio ir kaimų žmonės pasakoja apie jų gyventą laikotarpi – XX amžiaus antrają pusę. Istorijos pasakojimas – žmogaus privilegija, džiaugsmas ir kančia. Tą patiriame kaskart prisilietę prie savo šeimos, savo krašto ir savo valstybės praeities. Ar tikrai mes galėjome taip gyventi, tą patirti ir tiek išverti?

Pasakojo vaikams, anūkams, artimiesiems ir prašalaičiams. Visi bėga, skuba, akimis įspėturių į išmaniuosius įrenginius. Kokia nauda iš priklausomybių patirties: skriaudė vieni, draudė kiti. Dabar to būti negali. Tiesiog negali, be jokių sąlygų.

Ateina metas išsikalbėti, nes laiko limitas kiekviename skirtas. Vienam daugiau, kitam mažiau.

Daugelis mūsų kaimo istorijos pasakotojų – jau smėlio kalnelyje, dangaus pievose – nelygu kaip kurį prisimename, kokiomis spalvomis piešiame. Ne jie pasirinko gyvenamąjį laikotarpi, kaip ir mus pasirinko laikmetis. Tikejimo tiesose skaitėme apie avį – tai kū, romų gyvūną, tikrą žmogaus metaforą.

Ir pokario į knygos viršelį atkeliaus nuotrauka nugramzdina į visiškai atitolusius, tarsi su kiekvienu asmeniu nesusijusius prisiminimus, palyginimus, pasvarstymus ir galbūt net nuteisimus. Kas jie – tie žmonės, pozuojančieji tokiai buitiškai ir drauge labai filosofiškai scenai? Kaimo moterys, prieš dvejus metus tapusios kolūkinės baudžiavos dalyvėmis, kerpa avis. Jos tą darbą išmano, juoba gyvūnamas jaučia likiminę giminystę. Avis kerpa, nes taip įprasta ūkyje. Žmogus prijaukino šį ramų, nereiklų ir romų gyvūną savo reikmėms, kad jis teiktų rūbą ir maistą. Visas kaimas rengesi vilnoniaisiai megtiniai, dėvėjo vilnones kojines, avėjo avių vilnos veltinius. Ūkininkų skrandos buvo siuvamos iš avių kailių. Tik pagalvokime, kiek šioje apėmės sistemoje buvo sukurtą (šiuolaikiškais terminais) darbo vietų. Moterys kirpo avis, vilnų plovė ir džiovino, paskui vyrai prikimštus maišus vilnos vežė karštį į kažkelintą parapiją, Suvalkijoje dažniausiai į Garliavą. Žiemos vakarais ūkininkų trobose dūzgė rateliai, vilnos kuo delius verpė močiutės, mamos ir dukters, visos lenktyniavo, kurios siūlas bus plonesnis ir tvirtesnis. Nuo ratelių siūlai buvo vyniojami ant

lenktuvų į vadinamąsias „tolkas“, vėliau įvairiais būdais balinami arba dažomi, nelygu, kokią paskirtį numatydavo namų šeimininkė. Patys kokybiskiausiai siūlai, suvynioti į kaimolius, buvo skiriami lovatiesėms. Audimo staklės būdavo beveik kiekvienoje sodyboje. Kadangi povienu stogu išsirote kelios žmonių kartos, susijusios ne tik labai artima, bet ir kiek tolimesnais giminystės ryšiais, verpėjos, audėjos čiauskėjo gyvosios tautosakos turtais, virves toje pačioje patalpoje vejantiems ar kitus smulkius ūkio darbus atliekantiems vyrams tek davos atlaikyti moteriško šmaikštumo atakas. Visi laukdavo, kuriam vakarojimo dalyviui pirmajam užsimerks akys. Tada prasidėdavo naujas tautosakos plūpsnis.

Šiandien tegalime prisiminti, kokia turtinga buvo mūsų senolių kalba, kol jos nepradėjo „tobulinti“ kolūkinė terminija, ypač skelbiamą temą apie tautų draugystę. O juk mūsų senoliai ūkininkai avių kailius nešdavo išdirbtį totoriui, audiniams ar meziniamas netinkamą vilnų supirkdavo po kaimus važinėjantys žydai. Avieną lietuvių taip pat draugiškai dalydavosi su kitataučiais, kuriems religinių išitikinimai draudė valgyti sodiečių išprastą kaulieną.

Kiekvieno ūkininko tvarte buvo avių gardas. Kaimynai, vengdami giminingo gyvūnų veisimo, dalydavosi avino (barono) paslaugomis. I kažkelintą kaimą buvo žinomi veislinių avinai. Atsilyginama dažniausiai buvo po kurio laiko ēriuku arba kokia nors ūkiška paslauga, pavyzdžiu, talkinant. Bendruomenės laikytas nenuvertėjančia valiuta. Pasakei žodį – ir šventa. Čigonas gali pameloti, ne lietuvius.

Laikmečio bangos, atėmusios iš kaimo žmogaus savastį, privertė ji mokyti iš dar Biblijoje miminos avies – klusnios, užtat pamaitinančios ir aprengiančios. Prisiminkime visai

(Nukelta į 2 p.)

Musių skraidymo trajektorijos 2 p.

Tarybos posėdis

Grybų teks užsiauginti patiemis 3 p.

Konkursas „Mano kaimo, miestelio, miesto vardas“ 4 p.

Prisiminimai apie darbą su Vytautu Pakarsku 4-5 p.

Patogios senatvės kaina – nuo 500 eurų 6 p.

Užsiėmimai su delfiniais - nepakeičiamā pagalba 8 p.

Meninio lavinimo studijos „Ramunėlė“ atlikėjai – konkurso „GRAND FESTIVAL“ prizininkai

Prienų meninio lavinimo studijos „Ramunėlė“ atlikėjai su vadovė Ramune Liutvynskiene dalyvavo V tarptautiniame festivalyje - konkurse „GRAND FESTIVAL“, kuris vyko 2019 m. birželio 20 d. Italijoje, Pesaro kurorte.

Iš šio festivalio meninio lavinimo studijos atstovai grįžo iškovoje prizines vietas: solistė Gabija STANEKIVIČIŪTĖ užėmė I vietą, Vytautė RADZEVIČIŪTĖ, Vakarė MIKNEVIČIŪTĖ, Kristupas JUODSNUKIS bei „Ramunėlės“ mažesniųjų grupė (5-8 m.) užėmė II vietą, solistė Naida GOLMANAITĖ bei „Ramunėlės“ didesniųjų grupė (12-16 m.) – III vietą, o Melana BARKAUSKAITĖ tapo I laipsnio diplomante.

Išpūdžių netrūko ir pasibaigus konkursui – atlikėjai kelias dienas ilėjosi ir keliavo po lankytinas Italijos vietoves: pamatė senąją Gradas pilį, aplankė Romeo ir Džuljetos miestą Veroną, grožėjos nykštukinės valstybės – San Marino vaizdais. Atliekėjai Vakarė, Darija, Jonė ir Silvija paklaustos, kas labiausiai jas sužavėjo Italijoje, nedvejodamas atsakė, kad tai – Italijos kultūra ir čia gyvenantys žmonės. Silvija ir Eglė teigė,

kad joms labiausiai patiko itališkas maistas, o Gabija džiaugėsi, jog galėjo praleisti laiką su gerais draugais. Meninio lavinimo studijos vadovė Ramunė Liutvynskienė tvirtai išitikinusi, kad visų šių pasiekimų nebūtų, jeigu ne kantrus vaikų darbas ir šeimų palaiikymas. „Noriu padėkoti savo mokiniams, jų tėveliams ir seneliams, kurie lydėjo vaikučius į kelionę bei prisidėjo finansiskai – be jų pagalbos mes nebūtume išvykę“, – pasakojo Ramunė Liutvynskienė.

Liucija Ališauskaitė

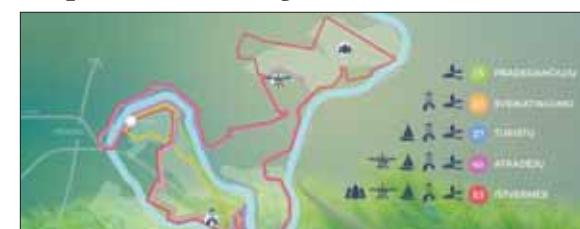

Pėsčiųjų žygis Nemuno kilpomis – jau netrukus

Liepos 13 dieną Prienų estradoje startuos ketvirtasis pėsčiųjų žygis Nemuno kilpomis, kurio organizatoriai – žygeivų, keliautojų ir iššukių ieškotojų klubas „TrenkTuras“ ir draudimo bendrovė „Gjensidige“.

Tradicinis, tačiau dar labiau atsinaujinęs renginys vėl žada nustebinti dalyvius ir siūlo naujus, kitus Nemuno krantus padėsiančius ištyrinėti maršrutus pro Pociūnų aerodromą, Kalvių mišką bei Pagaršvio piliakalnį. Žygeivų laukia ne tik dar daugiau keltų per Nemuną, bet ir išpūdinga naujovė drąsiausiemis – aukščiausias Lietuvoje 45 metrų apžvalgos bokštas.

Žygeivai pagal savo pajėgumą gali pasirinkti at-

naujintus maršrutus: Pradedančiųj (15 km), Sveikatingumo (20 km), Turistų (27 km), Atradėjų (40 km), Išvermės (53 km). Registracija vyksta puslapyje: www.nemunokilpomis.lt.

Pernai žygyje Nemuno kilpomis dalyvavo beveik 5000 dalyvių iš 11 šalių, ir visi kartu nuėjo apie 120000 km.

Nuomone

Rytas STASELIS

Musių skraidymo trajektorijos

Kelios savaitės ne itin sékmungai vykstančios derybos dėl naujos partinės koalicijos Seime galėtų būti šiek tiek kitokios. Jeigu didžiausiu politiniu jos partneriu – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) – lyderiu Ramūnui Karbauskui, viena vertus, netrūktu fantazijos, o kita vertus, kankintų mažesnė įtampa. Tarkime, dabar, nežinia dėl ko prieš-mirtinėse konvulsijoje besispyriojant Gedimino Kirkilo vadovaujamiems socialdarbiečiams, p. Karbauskis galėtų derybų pakvesti Gintauto Palucko socialdemokratams.

Tai visiškai atitiktų politikos žanrą, nes, kaip pranešta pačių valstiečių, derybos dėl koalicijos vyksta baltame popieriaus lape (t.y. buvusios nuo 2016 m. koalicijos nuo liepos 12-osios nebebus nei faktiškai, nei teisiškai). Iš kitos pusės, verta prisiminti LVŽS politikos stilį, nes daugelis jau pamiršo, kaip ponai Karbauskis ir Saulius Skvernelis, jų partiniam sarašui laimėjus 2016 m. rinkimus, vienu metu imitavo derybas dėl koalicijos ir dešinėje, ir kairėje politinio spekto pusėse. Tuomet, matyt, derybos politikos dešinėje buvo labiau akių dūmimas.

Įtariu, kad p. Paluckas LVŽS lyderiams gali kelti tam tikrą alergiją, nes inicijavo 2016 m. spalį – lapkritį pradėto ir vos metus trukusio, jų akimis žiūrint, sékmungo koalicinio reikalavimo žlugimą. Tačiau šiaip jau, prisiminus tuometines LSDP pretenzijas didiesiems partneriams iš LVŽS, galima sakyti, kad socialdemokratų reikalavimai buvo vegetariški: jokių nerealių ambicijų dėl postų, tik šiek tiek pakoreguotos socialinės politikos, kurios tada reikalavo LSDP, o dabar, prieš kitamečius rinkimus, iš šią idėją kulversčiais pretenduoja visi galimi šiuo metu p. Karbauskio klijuojamos koalicijos partneriai. Jų padėties, tiesą sakant, verčia labiau pasi-rūpinti buvusiu parlamentarų rentą idėja.

Jeigu LVŽS lyderiai bent jau susitiktu su socialdemokratais, norēčiau pamatyti arogantišką p. Kirkilo laikyseną. Lyderio partijos, kuri nuo LSDP atskilo tik tam, kad liktų prie valdžios lovio.

Tačiau esmė tikriausiai ir yra tā, kad p. Kirkilas yra politikos vilkas, net jei i rentų laikotarpį žengiantis. O p. Karbauskis yra piktai kojyte trepsintis politikos pradinukas, susipainiojęs tarp savo pergaliai bei pralaimėjimų, ambicijų bei iliuzijų.

Yra dar vienas svarbus aspektas, i kurį reikia atkrepti dėmesį. „Vaiko pinigų“, socialiai teisingesnio naudos perdalijimo visai visuomenei klausimas, aplink kurį dabar it musės supuolé visos be išimties koalicinio susitarimo siekiančios politinės partijos, rodo, kad vis dėlto „milijardu milijonui“ vadinta mokesčių sistemos reforma, kuria kiekvienam kampe gyresi dabartinių valdantieji su p. Karbauskium ir p. Skverneliu priešaky, turi ne tik kai kurių trūkumų, bet ir kuo greičiausiai taisytinų ydų. Ir šių ydų paprastai „vaiko pinigais“ neužkamsysi.

Siekiant sumažinti socialinę atskirtį, vietoje ugninę kalbų bei užkeikimų reikia materialiuju išteklių. „Milijardas milijonui“ esmė buvo vadinamosios mokesčių bazės, t. y. išteklių mažinimas. Todėl dabar apie tai galbūt girdėsime mažiau lozungen, daugiau musių zirzimo. Ar to užteks? Išrinktasis prezidentas Gitanas Nausėda, įtariu, todėl ir akcentuoja lyderystės trūkumą. Visų pirmą, socialinės apsaugos ir darbo ministro – Lino Kukuraičio, i kurį, kaip pats pripažino, žvelgia kiek iškypu žvilgsniu. Nesunkiai paaikiama: p. Kukuraitis dar nuo vadovavimo „Caritas“ organizacijai laikų iprato elgtis taip, kaip dera elgtis su gaunamais, turimais ištekliais. Dabartinėje vyriausybėje jo sektorius poreikiai tenkinami vieni paskutinių. Jei socialinė atskirtis būtų Vyriausybės prioritetas, būtų visiškai kitaip. Čia būtų ir kitas ministras, mokantis reikalauti, kumščiu trenkti, o ne delnuku tapšnoti per stalą.

Tačiau švelniju tapšnojimui, žinia, musių nuo stalo nenubaudysis.

Beje, musių zirzimas liudija ir apie padėti kitose visuomenės gyvenimo srityse, aplink kurias ligi šiol skambėjo valdančiųjų fanfaros: Lietuvos mokyklose katastrofiskai ima trūkti mokytojų, pora Lietuvoje faktiškai veikiančių bankų atsisako finansuoti stambius verslo projektus šalyje, jeigu jie vystomi ne Vilniuje ir ne Kaune, o iš dylikos globalių prekybos tinklų, kuriuos i Lietuvą kviečia p. Skvernelis, kol kas nė vienas neparodė jokio judesio.

Tačiau užtat turime „milijardą milijonui. Klausimas tik – milijardą musių milijonui lietuvių, ar milijardą eurų milijonui politinių musių.

Iškentėta istorija sugržta klausimu sau

(Atkelta iš 1 p.)

netolimą savo tautos kelią. Atejo vienės atėjūnas, paskui kitas, trečias, galop sugržo savi – o avį vis kerpa ir kerpa. Senieji tūkstantmečiai tautų tikėjimai, naujausi, pažangiausiai įsitikinimai – visi remiasi tuo pačiu avies principu. Skauda mums dėl to laiko tarpsnio, kai mus kirpo, o mes, saugodami savo egzistenciją, nuolankiai paklusome. Kažkas stebėjo, kaip mes net nemirkėdami atiduotume savo vilnā, pasitenkintume sveitimu tvartu su apypilnėmis édžiomis, savo žinias ir įsitikinimus leistume į bendrą mėsmalę. Mokytojus, ūkininkus, kitą nuomonę turinčiuosius vežė į saltus kraštus, vėliau kaimą, vis dar puoselėjant savarankišką mintį ir veikimą, išvagojo melioracijos groviai, šiandien atsigréžę ne tik totaline sausra gamtoje, bet ir žmonių įsitikinimuose. Aure – mes žinome savo nelaimių ir nesėkmų priežastį. Sovietinė mokykla mus ugde: kas gera – atnešta, kas bloga –

Tarybos posėdis

Rimantė JANČAUSKAITĖ

Birželio 27 dieną vykusiame Prienų rajono savivaldybės tarybos posėdyje buvo sprendžiami 34 klausimai. Vieni iš jų priimti beveik vienbalsiu sprendimu, kitiems išsiaiškinti prieikė didesnių diskusijų.

Pritarta etatų didinimui

Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimui pritarta sprendimams dėl didesnio leistino pareigybų skaičiaus Prienų lopšely-daržely „Saulutė“ ir Skriaudžių pagrindinėje mokykloje. Kadangi lopšelis – darželis „Saulutė“ persikelė į renovuotas patalpas, esančias Kauno gatvėje, ir bus atidaromas dar dvi naujos ikimokyklinio ugdymo grupės, nuspresta ištaigai suteikti papildomas 3,2 ikimokyklinio ugdymo auklėtojo ir 2 auklėtojo padėjėjo pareigybes. Naujose patalpose padidės ir valomasis plotas, todėl papildomai yra reikalinga 0,5 valytojo pareigybės.

Skriaudžių pagrindinėje mokykloje bus reikalingas 0,5 prailgintos grupės mokytojo pareigybės.

Diskusijas kėlė neformalus švietimasis

Posėdžio metu nemažai diskusijų sukelė neformalojo švietimo mokejimo tvarkos aprašo klausimas. Tarybos nariai Dovilė Ručytė ir Audrius Narvydas atkreipė dėmesį į tai, kad nereikėtų supaprastinti švietimo termino nukreipiant jį tik į vaikus, nes neformalus švietimas aktualus ir suaugusiems, ir seniorams, o ypač tais atvejais, kai kalbama apie nepasiturinčias šeimas. Tarybos narys A. Narvydas prieštaravo pranešėjui, Švietimo skyriaus vedėjui Rimvydui Zailskui, teigdamas, kad net ir suaugusiems asmenims neformalus švietimas yra edukacija, o ne laisvalaičio paleidimo būdas.

Po ilgos diskusijos buvo priimtas sprendimas pakeisti švietimo vai-kai į mokiniai – tokiu atveju suaugusieji irgi gali būti mokiniais bei

pasinaudoti galimybe gauti lengvataj, atsižvelgiant į socialinę padėtį ir gamumus. Sprendimui pritarė 16 Tarybos narių, 5 balsavo prieš, 3 nebal-savo. Tarp nebal-savusiu buvo ir pats A. Narvydas, kuris ir pateikė pasiūlymą. Po balsavimo A. Narvydas komentavo, jog klausimas sprendžiamas turėjo būti dvem etapais, todėl jam buvo sunku priimti sprendimą.

Priimtas sprendimas dėl jaunimo Tarybos sudarymo

Pastaraisiais metais Prienų rajono savivaldybė skiria vis daugiau dėmesio jaunimo interesams tenkinti, todėl posėdyje vienbalsiai nuspresta dėl jaunimo Tarybos sudarymo bei patvirtinta jos sudėtis. Jaunimo interesams atstovaus 4 jaunimo organizacijų atstovai: Danielius Al-dakauskas (Prienų „Revuonos“ pagrindinės mokyklos viceprezidentas), Miglė Kulbušauskaitė (Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos Prienų skyriaus narė), Kristijonas Raibužis (Prienų „Žiburio“ gimnazijos mokinys, Anos Frank jaunimo tinklo narys), Eglė Uleckienė (Prienų Justino Marcinkevičiaus vienosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus vedėja) bei 4 savivaldybės administracijos ir savivaldybės Tarybos nariai: Giedrė Laurinaitienė (Prienų r. savivaldybės Investicijų skyriaus vyriausyj specialistė), Loretė Jakinevičienė (Prienų r. savivaldybės Investicijų skyriaus vyriausyj specialistė), Mindaugas Rukas (Tarybos narys) ir Vytautas Jonelis (Tarybos narys).

Didesnės verslo liudijimo lengvatos neįgaliesiems

Posėdžio metu buvo sprendžia-

mas veiklos, kuria gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, fiksuočių pajamų mokesčio dydžio nustatymo klausimas. Tarybos narys Audrius Narvydas suabejojo dėl verslo liudijimo lengvatos dirbantiems asmenims ir neįgaliesiems. Anot jo, jeigu žmogus turėtų sunkų neįgalumo laipsnį ir geba plėtoti nors ir smulkų verslą, lengvatos dydį reikėtų nustatyti 100 proc., iš dalies darbingiemis, vidutinių neįgalumą turintiems žmonėms – 80 proc., o lengvą neįgalumą turintiems asmenims taikyti 60 proc. lengvatą. Atsižvelgiant į A. Narvydo pastebėjimus, sprendimui pritarta 14 Tarybos narių balsų.

Pristatyta krepšinio klubo „Prienai“ ataskaita

Posėdžio pabaigoje Prienų krepšinio klubo vadovas Adomas Kubilius pristatė krepšinio klubo „Prienai“ (buvusio Prienų „Skycop“) 2018 - 2019 metų veiklos ataskaitą ir veiklos planus ateinantiems 2019 - 2022 metams. Kaip visada, daugiausia dėmesio skirta krepšinio klubo finansiniams klausimams. Biudžeto dydis svarbus ne tik dėl klubų slegiančių skolų ar geresnių žaidėjų pritraukimo į Prienus, bet ir dėl licencijos gavimo: norint gauti licenciją žaisti auksčiausioje Lietuvos krepšinio lygoje (LKL), krepšinio klubo biudžetas turi būti ne mažesnis nei 400 tūkst. Praėjusiais metais klubui iš savivaldybės biudžeto buvo skirta 250 000 eurų, tokią sumą planuojama skirti ir siemet, tačiau konkretūs sprendimai kol kas nėra priimti.

Nuotraukoje – avių kirpimo talka 1952 m. Aukštojo Balbieriškio kaime. Antras kairėje – fotografas Antanas Bugeris.

nuraminti visai paprastą, pasikartojančių žodžių dvibalse daina. Viena veda, kitos „turavoja“. Brigadininkas laiko rankose vadeles ir tylį. Jis žino, kokiui tikslui į ūkininko kiemą buvo

užsukęs nekvietas fotografas. Netoli miškas, sutemus iš jo ateis prašyti duonos. Visi avių kirpimo talkos dalyviai žino tą paslapči, bet moterys užsiemusios pateisinama veikla. Fotografas regimai vengia akių kontaktą. Ir istorija linkusi tą užmirštį, nes ji mūsų. Tik avys šiandien kitokios, ir kirpėjai kitaip save vadina.

Netradiciniai verslai

Grybų teks užsiauginti patiemis

Justinas ADOMAITIS

Keliu nuo Prienų važiuodamas Alytaus link kerti Peršékės upę ir jau pasijunti Dzūkijoje. Pakelėje ties Bišiurke, Užupiu, prie dvaro parko ir vadinojo šiluko – grybautojai su miško dovanomis. „Oj, grybai, grybai, jūs mano patieka, kas jūsų nevalgo, neišmano nieko“. Taip į šiuos miško turtus kreiptasi anksčiau, kai grybų žmonės dar nerinko grėbliai, o gamtos nealino karščiai. Šiandien dzūkai dejuoja jau sunkiai berandantys grybus, likusios tik „lepeškos“, „šmorškos“, „tamošiukai“ ir kita smulkmė. Džūkas grybu vadindavo ir tebevadina tik baravyką.

Prieš keletą dešimtmecio pievos, kuriose ganydavosi karvės, iš tolo šviesdavo pievagrybių tiltais. Prie kiekvieno senesnio karvės „blynų“ kupetomis augdavo balti grybai. Pie menys juos išspardydavo. Šiandien pievagrybius perkame prekybos centre, gražiai supakuotus, pjaustumėme į salotas visiškai neapdorotus.

Mūsų senoliai grybus (suprantama, baravykus) taip pat valgė visiškai žalius, tik lengvai pašildytus ant krosnies, kad susirinkus ant kepurėlės skysti būtų galima nupilti.

„Ponų“ grybai

Iki pat paskutinio XX amžiaus dešimtmecio drėgname lapuočių Balbie riškio-Ivoniškio miške, apimančiam Prienų, Alytaus ir Marijampolės savivaldybių teritorijas, rasdavau „truklių“ – žemėje augančių grybų gumbų, prancūzų vadina mū triufeliais. Šimtmečiu anksčiau šie miško takeliuose beveik neregi mai įsitvirtinę gumbai buvo dvaro avii ir kiaulių skanestas. Tą užjute, piemenys tuoj varydavo bandą toliau, o patys rausdavo sunkų juodą molžemį ir „truklias“ net nenuvalytas nešdavo dvaro ponai. Pastaroji piemenims dosniai atsilygindavo.

Balbierškio - Ivoniškio miške apie 1980 -uosius surasti triufeliai buvo vaikiško kumščio dydžio, balti, „mėsa“ lazdyno riešuto branduolių tvirtumo ir panašaus skonio. Šepteliu stropiai nuvalytą ir nuplautą gumbą supjausčiau juostelėmis ir trumpai pakepinau su sviestu. Patiekalas gundančiai kvepėjo, tačiau jo ragavo ne visi sėdintieji už stalo. Gal ir šiandien minėtame drėgname lapuočių miške auga triufeliai, tik, deja, takelai užėjė žole, o grybus užuodė šernai tikrai nepraleistu tokio skanėsto.

Kelių hektarų triufelių plantaciją prieš gerą dešimtmetį Dubravos miške netoli Kauno marių įrengė Girionių mokslininkai. Tuo metu juos buvo pagaves šešas auginti spanguoles, girtuokles, kitas pelkių uogas. Triufeliai labai tiko į bendrą puokštę. Apie verslo sėkmę girioniai kol kas vengia viešai kalbėti, tačiau optimizmo nepameta. Paprastas grybas po samanų sluoksniu auga, vystosi dešimtmetį, tik vėliau parodo grybienos kepurėlę, o triufelis suvis lindi

žemėje, tik koks jautrios uoslės grybūnas gali atrasti jo augavietę. Vokiečių mikologai pastebi, jog triufelių miško kultūra susijusi su žuolų, beržų, kitų vertingų lapuočių medžių šaknų sistema. Grybai maitinasi ant medžių šaknų, gauna iš jų angliavandenius, tuo pat metu jiems padeda sugerti vandenį ir mineralines medžiagas, be to, tarnauja kaip internetas – informacinės sistemos, perduodančios signalus kitiems miško medžiams: apie užpuolusius kenkėjus, prasidejusias ligas, mechaninius pažeidimus, pavyzdžiui, kirviu.

Medžio ir grybo bendrystė

Vadinamosios „urėdijų reformos“ tuštinamiems miškams vis sunkiau atrasti vietas grybautojams. Ne paskutinę vietą šiemet suvaidino ir sausra. Pievose karvių taip pat nebe matyti – pievagrybių nesulaukti, o užaugintieji šiltamuose jais ir kvepia. Ne pieva, ne mišku.

Natūralu, jog kiekvienas miško medis „globoja“ skirtingų rūsių grybus: dažnu atveju baravyko ieškome po žuolu, raudonviršio – po beržu, rudmės – eglė, voveraitės – pušyne ir pan. Šią vasarą ieškok užsiiš kodamas – miške tik kelmai dygsta. Galbūt po kokio dešimtmecio galėsime ant jų pasišienauti kelmučių, žinoma, jeigu sulaunksime...

Gamtininkai kalba, jog grybų derlius priklauso nuo daugelio veiksmų. Visu pirma, visiems gerai žinomi krituliai ir temperatūra. Daugeliui atrodo, jog kuo daugiau bus kritulių ir kuo aukštesnė bus temperatūra, tuo bus didesnis grybų derlius. Deja, tai nėra tiesa. Geriausiai grybai dygsta, kai temperatūra būna apie dvidešimt laipsnių ir dažnai, kone kasdien, truputį palynoja. Kiekvienų metų derlius priklauso ir nuo to, kaip tam tikros rūšies grybai tame pačiai me miške derėjo praėjusiais metais, koks medžių, su kuriais susiję dauguma valgomų grybų, amžius, kokia jų fizinė būklė, kaip jie dera šiaisiai metais ir kaip jie derėjo praėjusiais metais. Skirtingų rūsių grybams geriausiai tinka skirtingu rūsių medžiai. Be to, tai šiek tiek susiję ir su Saulės aktyvumu, turinčiu itakos beveik visiems organizmams. Be drėgmės ir temperatūros, grybų dygimui tam tikros ištakos gali turėti net mėnulio fazę,

pavyzdžiu, jaunatis, nors ji tikrai nėra lemiamą. Šiųmet sausra grybų derėjimą veikia neigiamai, tačiau jos itaka bendram grybų derliui priklausys nuo jos trukmės.

Grėsmės gamtai

Gamtininkai ragina nepamiršti ir atsakomybės grybaujant. Grybai – svarbi ekosistemos dalis. Nuo mūsų atsakingo elgesio priklauso, ar sugebėsime juos išsaugoti, o tuo pačiu toliau džiaugtis grybavimo malonumu. Mokslininkų vaisiakūnais vadina namų darinių paskirtis yra išauginti ir paskleisti sporas – augalų sėklų analogus. To reikia tam, kad grybiena, kaip ir žmonių visuomenė, vis atsinaujintų, atsijaunintų, prisitaikytų prie vis besikeičiančių aplinkos sąlygų. Dėl šios priežasties nors nedidelė dalis grybų turi gauti galimybę pilnai išsaugti, pasenti ir suputi, tokiu būdu paskleidžiant sporas. O tai jau kertasi su mūsų norais surinkti visus iki vieno baravykus ir kai kuriuos kitus grybus. Norime, kad jų būtų visada ir kaip galima daugiau, bet praktiskai darome viską, kad būtu atvirkšciai, – elgiamės labai vienadieniskai ir neatساkingai. Laimė, dažniausiai surinkti absolūciai visų grybų nepavyksta. Dėl šios priežasties visoks rekordų siekimas, ypač sausringais metais, yra labai nesveikas dalykas. Tuomet ieškomi ir surenkami net mažiausiai, tik ką pradėjė augti grybukai, dėl to nukenčia ir miško paklotė, ir samanų danga, kuriuos yra labai svarbios mikroklimatui palaikyti.

Šiandien vis daugiau gamtos mylėtojų ir puoselėtojų susigundo grybų užsiauginti savo sodybose. Derėtų nepamiršti grybų simbiozės su medžiais. Vieni be kitų neišgyventų. Parinkus tinkamą grybų augavietę, galima pabarstyti iš miško parsineštų grybų likučių. Labai tiktų pintinėje netikėtai atrastas sukirmijęs baravykas – jis būtų pirmasis kandidatas vadovauti grybų karalystei, kuri atsiras po septynerių ar dešimties metų.

Auginsime patys

Grybavimo entuziastai pataria miške prisirinkti brandžių, netgi su kirmisių baravyką, sumalti juos

mėsmale. Gautą masę atskiesti virintu vandeniu santykiai 1:2, perpilti į stiklainį ir palikti kelias dienas nustoveti. Per tą laiką sporos nusės ant dugno, o minkštumas iškils į parviriš. Atsargiai šaukštū nurinkti išplaukusią masę, o vandenį su sporomis palikti stiklinėje. Nusistovėjus sporoms, vandens dalį nupilti ir užkimštą indą iki séjos dėti į šaldytuvą. Sėjant i 10 litrų vandens įpilti šaukštą sporą skysčio, šaukštą želatinos ir šaukštą bulvių krakmolo. Šiuo tirpalu kartą per savaitę laistyti žuolus ar beržus iki 3 m spinduliu nuo kamienų. Jei aplinkybės susiklostys palankiai, kitaip metais po vienu iš medžių rasis baravykas, o dar po metų jau bus kelios dešimtys. Toks pat sėjos metodas taikytinas ir raudonviršiams, tik jų sporą tirpalu reikia laistyti plotą aplink jaunu drebulių ar pušų kamienus. Sode pasėtus grybus prižiūrėti nesunku – tereikia pavasarį ir vasarą, kai grybai dar neauga, sausus ir karštū orus kasdien šiek tiek palaistytu plotą aplink medžių kamienus.

Grybų sporų galima atsisilisti ir pašta. Pasirinkimas tikrai turtingas. Patys populiaus – baravykai ir raudonviršiai. Patariama juos į parengtas plantacijas sode ar sodyboje sodinti nuo gegužės iki rugpjūčio. Rekomenduojama medžiai apsodinti, susiformavusios velenos dirva. Jos sluoksnį pakelius, klojamas 2 cm komposto sluoksnis, beriamos grybų sėklės. Atsargiai užklojus velėnai, teritorija aplink medžių gausiai palastoma vandeniu (2 - 3 kibirai vienam medžiui). Galima į vieną kibirą įberti šaukštelių cukraus. Vasaromis patariama grybais užsėtai teritorija palasti. Pirmasis grybų derlius pasirodys po 3 - 4 metų. Iš vieno 15 g sporų pakelio po vieną medžių bus galima surinkti 2 - 5 kg baravykų ar raudonviršių.

Internetinėje parduotuvėje galima įsigyti ir rudmėsių, voveraitės, kitų vertingų ir skanių grybų sporą. Ir malonumas rinkti neišeinant iš namų (trumpoji maisto grandinė nuo miško iki stalo), ir nereikia miške liūdėti žvelgiant į medžių kelmus ar baiminantis kokios encefalitinės erkės...

Vasarai...

Agurkų sezona ne už kalnų!

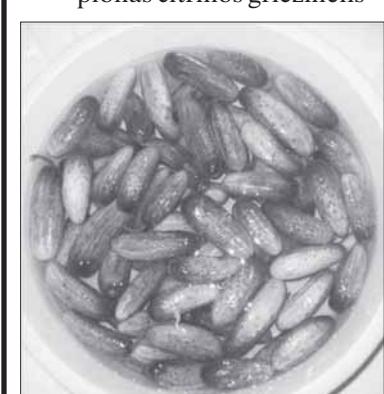
Daivos receptas tiems, kurių mėgsta saldžius ir traškius marinuotus agurkus.

Ingredientai:

Mums prireiks vienam 1 litro talpos stiklainiui:

– agurkai – apie 12 vnt. nedidelį

– plonas citrinos griežinėlis

Marinatas

– 0,5 l vandens
– 20 g stambios druskos
– 75 g cukraus
– citrinos rūgštis – 0,5 arbatinio šaukšteliu

I stiklainio dugnų:

– 2 skiltelės česnako
– 2 vnt. lauro lapų
– 2 vnt. juodojo serbento lapų
– 1 cm krieno šaknies (aš keičiu lapu)
– 1 krapo skėtis
– 3 vnt. kvapiųjų pipirų
– nuo savęs aš dar pridedu estragono ir vyšnios lapą.

Paruošimas:

Į sterilizuoto stiklainio dugnų dėti visus lapelius ir prieskonius. Agurkus gerai nuplauti (užmerkti porai - trejetai valandų).

Agurkelius ir citrinos griežinėlių dėti į stiklainį, užpilti verdančiu vandeniu ir leisti pastovėti 20 min. Nupilti vandenį, jis bus nereikalingas.

Padaryti marinatą – įdėti į vandenį druską, cukrų ir citrinos rūgštį ir virinti nuo užvirimo momento 1 min. Užpilti agurkus verdančiu marinatu ir uždaryti sterilizuotu dangteliumi, apversti, užkloti iki pilno atausimo. Laikyti vėsioje vietoje.

Leidžia terasoje, kurioje šešiavietis stalas, reikės 6 - 7 žvakų, vykstant į paežerę ir vakarojant prie laužo, reikės daugiau – 8 - 9 ar net daugiau žvakų, sudėliotų ratu aplink susibūrimo vietą – pataria „Geraldos“ direktorius.

Svarbu ir oro sąlygos

Specialistai tikina, kad uodus kiekius priklauso ir nuo oro sąlygų. Jei pernelyg vėjuota, stebuklų nepadarys ir speciali žvakė. Be to, anot G. Igario, svarbu nepamiršti, kad ne pati ugnis, o citronelos kvapas atbaido uodus.

„Laužo ugnis ar lauko žvakės kuriajaukumą, prideda vakarui romantikos, tačiau nuo uodus jos neapsaugo. Norint apsaugoti, reikėtų rinktis citronelos kvapo lauko žvakės, o uodus atbaidyti vien ugnimi nepavyks“, – tikina G. Igaris.

leidžiate laiką, laikosi atokiai. Kai kurie mano, kad uodus skrenda tiešiai į liepsnų ir joje sudega, todėl jų ir sumažėja. Kiti net patirkina, ar pačioje žvakėje, kuri dega, yra uodus ir, jei jų nėra, teigia, kad žvakės neveiksmingos. Sudėtyje citronelos kvapo turinti žvakė atbaido uodus,

tačiau jiems nekenkia. Tiesa, klaidinga manyti, kad viena žvakė išgelbės nuo niežulj keliančių igėliumų didesnę komandą –, pasakoja didžiausios Lietuvoje žvakų gaminėtojos „Geralda“ direktorius Gintautas Igaris.

Norint užtikrinti apsaugą nuo uodus, efektyviausias būdas statyti žvakės ratu aplink žvakės vietą, kurioje leisti laiką.

„Viename žvakė nuo uodus veikia vieno kvadratinio metro plote. Tad jei šešių asmenų kompanija laiką

Apsauga nuo uodų

Manote, kad tamsūs rūbai vilioja uodus, todėl vengiate rengtis juodą megztinį vakarodami prie ežero? Vis dar tikite mitais, kad uodai gelia tik tiems, kurių kraujas yra saldus? Specialistai tikina, kad „saldus kraujas“ – tik pramanai, o šviesi apranga neužtikrina, kad uodai praskris pro šalį. Uodus atbaido aštrūs česnakų, svogūnų, gvazdikelių kvapai, tačiau šie aromatai neretai erzina ir žmones. Daugelis nė nepagalvoja apie citronelą – norint apsaugoti nuo vabzdžių negadinant vakaro nemalonais kvapais, rekomenduojama naudoti šį aromatą, nes jis atbaido uodus.

Citronelos kvapas itin nepatinka uodams, tad, užuodę jį, vabzdžiai neskrinda artyn. Mat šis kvapas užgožia uodus viliojančią anglies dvideginį ir pieno rūgštis kvapą, kuri skleidžia mūsų organizmą.

„Deginant citronelos kvapo žvakęs, uodai nuo teritorijos, kurioje

Kultūros kryžkelė

2019 –
Vietovardžių
metaiKonkursas „Mano kaimo,
miestelio, miesto vardas“Projektą remia
SPAUDOS,
RADIVO IR
TELEVIZIJOS
RÉMIMO
FONDAS

— Strielčiai —

Ar kas pagalvojote, iš kur kilo gyvenvietės Strielčiai pavadinimas?

Stielčiai - kaimas Prienų rajone, 4 km į šiaurę nuo Prienų, šalia kelio Alytus - Kaunas. Kaimo pavadinimas slaviškos kilmės: žodynas nurodo, kad stielčius (стrelец) yra tas, kuris šaudo (iš lanko ar iš šautuvo), šaulys, medžiotojas, eיגulys. Kaimo pavadinimas liudija, kad kadaise čia buvę miškai, o prie miškų gyvenę medžiotojai - stielčiai, kurie medžiojė su strėlėmis.

Šiuo metu Stielčiuose gyvena apie 340 gyventojų. Jame gimė ir užaugo garsus irklotojas, Europos čempionas ir olimpietis Rolandas Maščinskas. Šiomis dienomis Stielčiai garsėja lentpjūve, kurios pagrindinė veikla yra medžio apdirbimas.

Zodis Stielčiai yra antrosios kirčiuotės, todėl daugiskaitos galininkė kirčiuoti reikia galuṇę: i Stielčius.

— Mačiūnai —

Netoli Stielčių, už vieno kilometro, yra įsikūres Mačiūnų kaimas. Mačiūnų pavadinimas kilęs nuo piečiau kaimė esančio Mačiūno miško. Galbūt kaimo, miško pavadinimai kilę iš pavarde Mačiūnas, Mačys, o iš lotyniško vardo Matus, Motiejus.

Dabar kaimė gyvena apytiksliai 90 žmonių. Mačiūnuose 1930 m. spalio 4 d. gimė Lietuvos poetė Marija Katiliutė - Lacrima (lot. ašara). Kadangi poetė garsi religinių lyriko kūrėja, sovietmečiu jos kūryba, nenurodant autoriaus, plitusi tik savalaida, pateko į užsienį ir, nenurodant autorystęs, buvo išleista JAV, Australijoje, Kanadoje, Brazilijoje. Daug jos eileraščių tapo bažnytinėmis giesmėmis, neretai laikytomis tiesiog liaudies kūryba.

Zodis Mačiūnai yra pirmosios kirčiuotės, todėl kirčiuojamas pastoviai: Mačiūnai.

— Bagrėnas —

2 km į rytus nuo Prienų ir 3 km į pietryčius nuo Stielčių, kairiajame Nemuno krante, nuo kalno leidžiasi Bagrėno kaimas. Kaimo pavadinimas siejamas su Bagrėnu, kitaip žinomo kaip Žarių, kalnu. Dabar kaimė gyvena maždaug 140 gyventojų. Bagrėne gime lietuvių filosofas Antanas Maceina (1908 - 1987). Jis laikomas vienu iš žymiausių Lietuvos pedagogų, filosofų, kultūros tyrinėtojų. Antanas Maceina aprėpė ir analizavo gana nemažai sričių - pedagogiką, filosofiją, kultūrą, religiją, dėjo tautiškumo pamatus. Ilgą laiką A. Maceinos veikalai Lietuvoje buvo mažai žinomi, plito tik nelegaliai. Filosofo atminimas jamžintas prie Prienų kultūros centro. Čia pastatytas paminklas.

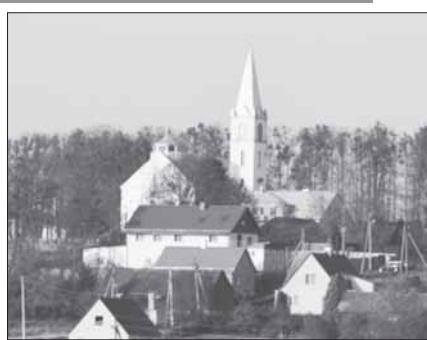
Zodis Bagrėnas pirmosios kirčiuotės, kirčiuojamas pastoviai: Bagrėnas

— Bačkininkai —

Šalia kelio Prienai - Kaunas, ties sankryža su Pakuoniu, yra įsikūrės Bačkininkų kaimas. Kaimo šiaurėje plyti Bačkininkų miškas, manoma, kad iš to kilo ir kaimo pavadinimas. Mažiau tikėtina vietovardžio kilmės versija yra ta, jog seniau kaimo apylinkėse gyvenę vyrai, kurie gamino „bačkas“ aliu, midui ir kitiems gerimams, todėl vėles žmonių jie buvo praminti „bačkininkais“, o nuo vyrų pravardės kilo ir kaimo pavadinimas. Zodis „bačka“ atejo iš slavų kalbos, jis yra nevertotinas, keičiamas lietuvišku „statinė“, bet pavadinime jis išliko ir bus gyvas, kol gyvuos kaimas. Dabar kaimė gyvena apie 190 gyventojų.

Tai pirmosios kirčiuotės žodis, kirčiuojamas pastoviai: Bačkininkai.

— Išlaužas —

Išlaužas – kaimas Prienų rajono savivaldybės teritorijoje. Jo vietovardžio kilmė labai įdomi. Legenda pasakoja, jog Išlaužo vietoje buvo gūdus miškas, kuriuo éjo didelė, stipri meška. Meška eidama per mišką išlaužė medžius, iš to ir kilo pavadinimas Išlaužas.

Zodinas aiškina, kad išlauža – tai plėsimys, padarytas miškų iškirtus. Matyt, kaimas iškūrė, iškirtus mišką. Taip pat reikia paminėti, jog Išlaužo gyventojai gyvena nuo 1882 m. ir tada kaimė jų buvo 104, dabar Išlaužo apie ~720 gyventojų. Zodis Išlaužas pirmosios kirčiuotės, kirčiuojamas visada pirmasis skiemuo.

— Linksmakalnis —

Netoli Išlaužo įsikūrės Linksmakalnis, kuris yra Jiesios ir Šventupės santakoje, apsuptys tvenkiniais. Nuo XIX a. iki Pirmojo pasaulinio karo ant Šventupės kranto stovėjo dvaras, vokiečio savininko pavadintas Liustbergiu (vok. Lustberg – „linksmybių kalnas“). 1944 m. vasarą Linksmakalnyje įsikûrė rusų kariškiai. Iš vietovės buvo išskeldinti visi gyventojai, teritorija apjuosta spygliuota viela, atvaryti vokiečių belaisviai, kurie pastatė dabartinį seniūnijos raštiniés pastatą, kareivines, Žaliosios gatvés namus. Liustbergis oficialiai pervadintas Linksmakalniu 1958 m. gegužės 15 d. Tuomet jis tapo miesto tipo gyvenvietė, tačiau 1970 m. rugpjūčio 30 d. šių teisių neteko ir tapo kaimu. Šis pavadinimas yra iš dviejų žodžių – linksmas + kalnas. Linksmakalnis pirmosios kirčiuotės žodis, kirčiuojamas pastoviai: Linksmakalnis.

Parengé Kamilė Pauzaitė, Tadas Munikas, Arvydas Stonys, Tomas Vilkas, Vestina Kašiubaitė ir Justė Marejeva
Prienu „Žiburio“ gimnazija, III kl.
Žiburiečių mokytoja Snieguolė Vanžodienė

Prisiminimai apie darbą
su Vytautu Pakarsku

Vytautas MEKŠRIŪNAS

Pradžia: Nr. 44, 2019 - 06 - 12. Tęsinys: Nr. 46, 47...

Bendrai 1977 -ieji ESAG tapo ypatingais metais: lapkričio 16 dieną TSRS DOSAAF CK Prezidiumo biuras išleido nutarimą „Apie sklandymo technikos ir prietaisų projektavimą ir gamybą Sovietų Sajungos aviacijai“. Jo esmė tokia – Prienų ESAG gavo fantastinį užsakymą: sukurti 15 metrų klasės sklandytuvą („Nida“), dvivietį motorizuotą sklandytuvą („Nemunas“), jam skirtą variklį bei propelerį, transportavimo priemones (priekabas), elektroninį variometrą. Visa tai reikėjo suprojektuoti, t.y. nubraižyti, atlikti begalę įvairiausią apskaičiavimų ir bandymų, jiems gauti „palaiminimą“ anksčiau minėtuose institituose, pagaminti prototipus, skirtus viso komplekso antžeminių ir skraidymų bandymų atlikimui ir paruošimui serijinei gamybbai. Visam šiam milžiniškam darbui buvo skirtas solidus finansavimas (darbų atlaimo aktus pasirašyda TSRS DOSAAF CK skyrius viršininkai, o juos apmokėdavo TSRS Karinių oro pajėgų – toliau KOP - Generalinis stabas) ir nustatyti atlikimo terminai.

Jau po dvejų metų įtempto darbo buvo aišku, kad ESAG šią užsikrautą naštą tempia gana sekmingai, todėl neišengiamai kilo klausimas - o kur visa tai gaminime?! Galiausiai, TSRS Ministrų taryba 1980 m. rugpjūčio 16 d. išleido potvarkį „Apie priemones tolesniams techniniams ir kariniams - tai komonijų sporto šakų vystymui“. Tai reiškė naujos šiuolaikinės gamyklos projektavimą ir statybą su visais reikiamais administraciniais, gamybinių korpusais, laboratorijomis ir t.t. Tai, be abejų, buvo V. Pakarsko svajonių išspildymo valanda. Visi buvome kaip ant sparnų... Paminėtinės dar vienas dokumentas, gerokai palengvinęs ESAG veiklą: 1980-09-16 d. kontraktas No. 80/4 - 11108 sklandytuvo L-13 „Blanki“ atsarginių dalų tiekimui iš Čekoslovakijos ne į Maskvą, bet į Lietuvą. Siušti sunkvežimius joms parvežti ne į Tušiną sandėlius, bet į netoli Kauno esančius Mauručius buvo nepalyginamas dalykas. Nors Tušiną man pirmena gana linksmas nuotykiis - kartą per gerą pusdienį tas didžiagabaritinės detales su vairuotoju pakrovėm, o kuomet užpildžiau ir pasirašiau reikiamus dokumentus, senutė sandėlininkė neteko žado: „Toks viršininkas, o pats dirba!...“ Negi siusi iš Prienų darbininką, jei aš Maskvoje...

Darbo visas mūsų didžiulės kolektyvas, geriausiais laikais vienijęs net 620 darbuotojų. Bet ir kadrų kaita siekė net 40 proc. per metus, kadangi V. Pakarskas priimdavo virus, iš kurio kišenės kyšodavo žurnalas „Sparnai“, ar pan. Sovietmečiu bedarbių naturejo būti, todėl buvom priversti įdarbintinet Prienų partkomui kažkuo nusidėjusius instruktorius. Artimiausia už Prienų ESAG didesnė įmonė buvo nebent Kaune, užtar Prienuose dirbo žmonės iš Birštono, Balbieriškio, Pakuonio ir kitų apylinkių, kasdien atsiėsdavome specialistų iš Kauno ir net Vilniuje buvo keletas reikalingų žmonių, turėjusių priėjimą prie aukščiausios valdžios sluoksnių ir t.t.

V. Pakarskas Prienus pavertė tikra mīlesti Sovietų Sajungos aviaciniame pasaulyje. Ne kartą komandiruotėse sutiki tokie, kaip aš, keiliautojai, garsių TSRS, Lenkijos ir t.t. firmų specialistai stebėdavosi mūsų veikla ir klausavo, kiek šimtų tūkstančių gyventojų, kokius mokslinio tyrimo institutas turi Prienai...

Žodžiu, Lietuvoje žinom Vilnių, Kauna, dar Klaipėda, na, ir, aišku, Ryga, o kur tie Prienai? Juokaudamas atsakydavau, kad, kaip ir kiti strateginiai TSRS objektai, Prienai yra išlapinti. Dalis tiesos tame buvo, kadangi, pvz., Žukovskio miesto, kuris už Prienus buvo keliskart didesnis, nebuvu jokiame tūlaik TSRS žemėlapyje, o juk vien tik CAHI dirbo per 14 000 žmonių, buvo ir kitų truputį mažesnių institutų. Priemiestinių elektrinių traukinių stotis, sekanti po Bykovo aerouosto, vietoje «Город Жуковский», vadinosi «Станция отдыха». Privalau paaiškinti, kas kaltas dėl tokio pavadinimo. Taigi „Otdych“ vadinosi prie pat gelžkelio pastatyta nemaža, atsiprašant, valgyklė, kurioje ko nors valgom niekad nepastebėjau, nebent kokį saldainį. Užtat lankytoujų joje niekada netrukavo, ir štai kodėl: didžiuoliuose kūgio formos induose (Lietuvoje iš jų pilstyda obuolių sultis) niekuomet nesibaigdavo juodas skystis, kuris, pasirodo, buvo 20 laipsnių vynas gražiu pavadinimu „Saulės dovana“. Dar ir dabar akys stovi viršuje iškabintas plakatas: «He terjite время даром, похмеляйтесь «Солнце даром». Man po darbo CAHI su minetu V. A. Sipovskiu ten teko pabūti ne kartą... Atstovi ilgą eilę, gauni sklidiną 250 gramų stiklinę šito mazuto ir atsargiai ieškai sėdimos vietos. Jei sugalvojai pakartoti, eini su ta pačia stikline į eilės pradžią, visi pagarbiai atsiitraukia ir reikalą aptarimas tēsiasi. Privalėdavau laiku sustoti, nes man iki Tušinio viešbučio laukė dar geros dvi valandos kelio su dvimi persėdimais, o mano draugelis gyveno kitapus gelezinkelio.

Nė karto nebuvau pas jį svečiuose, bet tą jo būstą daugmaž išivaizduojau, kadangi teko nakvoti pas žymiai aukštėsnio rango inžinieriu. Anksčiau jau buvau užsiminęs apie sklandytuvą „Lietuva“ bandymus didžiuliame aerodinaminame vamzdyme (ju CAHI turėjo bent 40) flaterio greičiu nustatyti, žodžiu, iki subreyimo. To unikalaus eksperimento sekmingi rezultatai buvo aplaistoti vietiniame restorane ir tas procesas gerokai užtruko, nes ir specialistų susirinko nemažai. Baigėme fiestą apie 1 val. nakties, todėl bandymams vadovavę inžinierius mane prigludėnakvynėn. Buvo vasaris, tikra rusiška žiema, o šio šaunaus vyruko žmona, pakelta virti arbato (aišku, butelaiti mudu dar pasiémėme), iš gėdos apsiplė ašaromis, lygi būtų kalta, kad kambarėlyje minus 12 laipsnių. Arbatinukas, aišku, užšaless, o kaip išgyvena maži vaikučiai... Žodžiu, toks buvo socialistinis realumas. Aš nusimečiau švarkai ir toliau sėdėjau vienmarškinis, įrodymadas, kad čia tikrai ne baisiau nei Sibire.

Dar vienas epizodas šia tema. 1982 m. rugpjūčio 15 d. Tušinio aerodrome vyko didžiulė aviacijos šventė. Joje dalyvavo daug Lietuvos sklandytuvų, o svarbiausia - mūsų ESAG delegacija su Prienuose pagaminta technika. Tokius renginius tradiciškai transliuodavo Centrinė televizija, todėl ją stebėdavo visi, kas tik turėjo televizorių, nuo Pabaltijo iki Vladivostoko. Kai, praėjus kažkiek laiko, Prienų centre atsitiktinai susiduriau su tuomečiu rajono tarybos vykdomojo komiteto pirmininku Vytautu Maruškevičiumi, jis griebé

(Nukelta į 5 p.)

Prisiminimai apie darbą su Vytautu Pakarsku

(Atkelta iš 4 p.)

mane į glėbi: „Mekšriūnai, ar tu žinai, kad tos šventės transliavimo metu Prienai buvo paminėti net aštuonis kartus!...“ Daug metų prireikė Prienų rajono valdžiai, kad už tokius nuopelnus Vytautui Pakarskui būtų su teiktas bent Prienų miesto garbės piliečio vardas, kadangi jis nebuvu nei rašytojas, nei klebonas...

Tuo metu ESAG svorio centras iš Prienų po truputį kėlėsi į Pociūnus. Sparčiai augo naujos gamyklos korpusai, seniai nutilo kalbos apie tai, kad galbūt racionaliai būtų pačią gamykla statyti šalia Prienų, kad lengviau būtų į Pociūnų aerodromą bandymams vežioti tik pagamintus ir suremontuotus sklandytuvus (toli gražu ne kiekvieną dieną), o ne šimtus žmonių (kasdien). V. Pakarsko nuomonė šiuo klausimu buvo nepajudinama, tuo labiau, kad jam labai patiko Lenkijoje matyta sklandytuvų gamykla greta aerodromo. Galbūt įtakos turėjo ir potencialūs darbo drausmės pažeidėjai – geriau, kai miestas ir jo parduotuvės toliau. Jis, kai pagalvoji, žinojo, ką daro. Toli buvau nuo tų įvykių, bet daugybė buvusių didžiulės tiekėjų armijos ar šiaip darbininkų man net daugybę kartų gyresi pavogtom iš fabrikėlio gėrybėmis, pradedant šiferiu, cemen tu, plytom ar net vinimis. Pats pasbėdavau, kad ESAG gavus sunkvežimį skardos, po kokių dviejų mėnesių poros Prienų namų šiferiniai stogai tapdavo spindinčiais skardiniai. O darbininkais jis rūpinosi labai, ištigė pačioje gamykloje nemo kamą odontologinį kabinetą, kad mažiau reikėtų važinėti į polikliniką ir pan. Prienuose pasistatėme 20 butų gyvenamajį namą, vėliau 100 butų bendrabutį. Jau nekalbu apie anglų kalbos kursus inžinieriams, kompiuterinio raštingumo mokymus ir pan. O įvairių moksliinių, informacinių, referatyvinų žurnalų mano PISTKS prenumeruodavo tiek, kad ne kartą

ėjau pasiaiškinti į Prienų rajono partijos komiteto kontroleles skyrių dėl švaistomu tūkstančiu rublių. V. Pakarsko siekis gamykla paversti moks linio tyrimo institutu buvo daugiau nei akiavaidzus. Beje, kad tiems jo siekiams bus nelemta išspildyti, mūsų vadas nujautė jau minėtos šventės Tušine metu. Mūsų delegacijai, ašku, vadovavau aš, bet Vytautas buvo atskridęs pasidžiaugti mūsų ESAG sėkmę, tik jo akyse buvo ne džiaugsmas, o nerimas. Garantuotai jau tuomet žinojo, kas jo laukia vos po dvejų mėnesių.

Mums įdomios aviacinės literatūros lobiai netikėtai atsivėrė Maskvoje. Nekalbu apie Valstybinę moks linę - techninę biblioteką (turėjau leidimą ten patekti keletui metų), o apie patį TSRS DOSAAFCK. Pasirodo, aviacijos skyrius gaudavo vokiškus žurnalus „Aerokurier“, kurie mums buvo žydra svajone. Ten atsiradavo vienas kitas, nepatingėjės nors i pa veikslukus paspoksoti, po to ta kapitalistinė spauda būdavo be gailescio naikinama. Kai šiuos žurnalus pradėjo perdavinėti mums, džiaugmas buvo abipusis, kadangi juos, pasirodo, buvo gana sunku sudeginti, toks netikės buvo tas vokiškas popierius! Nutaikės laisvesnę dieną, knisdavausi CAHI ir jo filialo Maskvoje biblioteką archyvuose. Kiek ten radau trofējinį tarpukario aviacinių žurnalų ir kt. literatūros, kurią gana lengvai pavyko išprāstyti! Pakrovėm visą sklandytuvu priekabos dugną. Ašku, atėjus naujiems vadams, visa ta makulatūra, kaip ir didžiulė V. Pakarsko laikais sukaupta biblioteka, buvo palikta likimo valiai. Kiek pinigų už ją gausi? Kas kita supjaustyti ir kaip metalo laužą parduoti unikaliam Jono Janušausko sukurtą statinių bandymų laboratoriją, kurios pavydėjo net patys vokiečiai. Beje, su radau ir iš pralaimėjusios Vokietijos pagrobų grynai su sklandymu susijusius dokumentų, tarpų - krūvasklandytuvų avarijų ar net katastrofų tyrimo

V. Pakarskas 1978 m.

aktų su užrašu „Geheim!“. Sukroviau tą turtą CAHI filialo rūsyje, bet į Prienus parvežti nesuspėjau. Trūkus karšto vandens vamzdžiui, viskas buvo taip užlieta, kad nors apsiverk...

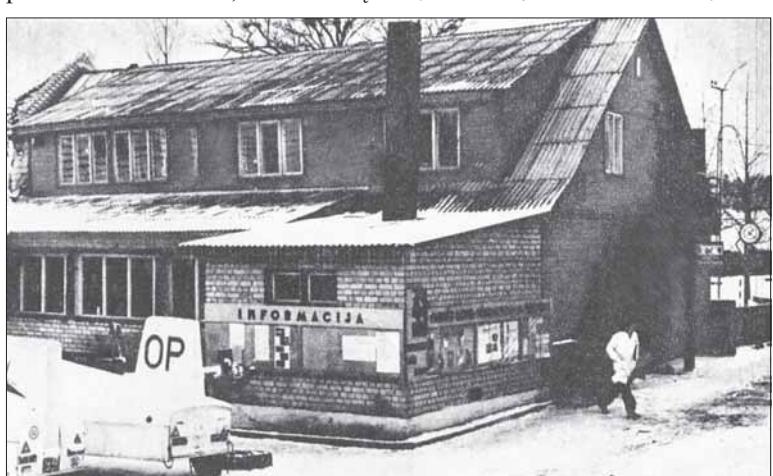
Rimtesnė proga apsiverkti atsirado netrukus. Nauja gamykla buvo baigtą 1985 -aisiais, bet Vytauto joje jau senokai nebuvu. Draugų jis visą laiką turėjo daugybę, bet prieš iргi nestigo. Ir rajono partijos komitete, ir pačioje LTSR SDAALR vadovybėje. Buvo skundikų ir pačioje ESAG. O kilpąjis užsinerė pats. Esmėta, kad visasajunginis DOSAAF'as mūsų pagamintą produkciją tik skirtydavo šalies aeroklubams, o kiek mes jų pajęgsmi per metus pagaminti, paliko spręsti mums patiemis. Na, kad ir dešimt... Tačiau direktorių nusprendžia, reikia daugiau, mažiausiai dylikos. Tai ne taip ir paprasta - darbas rankinis, precizinis, dažnai gaunamos nekokybiskos medžiagos (epoksidinės dervos, kietintojas ir pan.). O pagaminti ir realizuoti, t.y. gauti už produkciją pinigus reikia iki Naujuojų, kitaip bus neįvykdytas planas, visiems nuplauks premijos, firmos prestižas ilgam bus sugadintas.

Beje, šis rūpestis buvo įtrauktas į mano „mokslinei“ veiklos sferą. I Prienus atvažiuodavo laimingųj

bet kokia kaina pasiekti Maskvą. Nei jos, nei gamyklos kolektyvo né karto nenuvyliau ir net į Prienus visuomet suspėdavau grižti (su naujametinėmis dovanomis) dar iki Naujuojų... Bėda tik ta, kad ne visi klubų priimti sklandytuvai jau būdavo pagaminti. Taip laikais būdavo įprasta priimti dar neužbaigtus namus ar kitus objektus bei darbus, juk plano įvykdymas buvo šventas reikalas. Mūsų atveju buvo netgi lengvai, kadangi aeroklubams žiemą jokie sklandytuvai visai nereikalingi (kai kurie net neturėjo tinkamų angarų jiems laikyti). Niekas neabejojo, kad, prasidėjus skraidymo sezoniui, gaus dar dažais kvepianti naujutėlaitį LAK-12 „Lietuva“ ir priekabą. Taip ne vienerius metus su tokiu „poslinkiu į pavasari“ planus sekmingai įvykdavome, kol tai kažkam neužkluvavo ir direktorius buvo iškustas. Už tokį nusikaltimą teismas buvo neišvengiamas.

Tos 1982 metų spalio mén. 21 - 22 dienos man ir dabar stovi akyse. Buvau teisme tarp grupės gamyklos darbuotojų kaip liudininkas, nors buvau pats tikriausias V. Pakarsko bendrininkas. O jis neturėjo nei advokato, nei kitų užtarėjų („jei esu kaltas, tegul sodina“...). Teismo kordoriuose atsitiktinai sutikau advokatę ir ne bet kokią, o paties tuometinio LTSR teisingumo ministro žmoną Kūrienę (iš kur mes buvome pažįstami, tai jau atskira istorija). Pamačiusi mano surūgusį veidą, jি pati mane užkalbino, o supratusi mūsų padėti, pati pasisiūlė būti advokate šioje byloje. Be to, dar Prienuose išsiaiškinau, kad V. Pakarsko teisejo Nikitino žmona - sklandytoja! Deja, išgelbetti mūsų vado jau negalėjo niekas. Nuosprendis - paliki ESAG direktoriaus postą... Po teismo niekas iš bendradarbių nedrįso sėsti į mūsų „Volgą“. Kai porą sankryžų pravažiavom degant raudonam šviesoforui signalui, man taip pat kilo noras išlipti, bet pamačiau, kad jau buvęs mūsų direktorių tų signalų nemato per ašaras. Tikiuosi, buvau vienintelis žmogus pasaulyje, matęs ši geležinį vyrą verkiantį. Tai tėsesi iki Trakų, kur išgerėm kavos ir tėsem savo nelinksma kelionę į Prienus. Ilgai dvejojau, ar verta aprašinėti tokius dalykus, tačiau guodžiau tai, kad jis surado savo jėgų nepalūžti, užslopino nuoskaudą ir dar beveik 13 metų, kiek jam buvo skirta gyventi, negailėdamas savęs dirbo Lietuvos aviacijos labui. O ką Vytautui reiškė prarasti svarbiausią ir mylimiausią savo gyvenimo kūrinių, baisu net pagalvoti. Kitas jo vietoje būtų pasikoresta pačią dieną, bent jau aš tai tikrai...

Bus daugiau

ESAG 1976 m.

O. Valkauskienės nuotraukos

klubų atstovai, pasirašydavo priemimo dokumentus, o kartais pačiam tekldavo ten vykti (pvz., į centrinį Oriolo aeroklubą). Tuomet su paruoštom saskaitom ir ašaromis akyse (nes tai būdavo per pačias Šv. Kalėdas) skrisdavau Maskvon į TSRS KOP generalinį štabą priduoti tuos popierius, kad jie galėtų pvesti taip laukiamus pinigus. Tai ne tokia lengva užduotis, kadangi iki Naujuojų - tik keletas dienų, orai, kaip taisyklė. Aeroflotu lėktuvams ne patys tinka mias, žodžiu, rizika neįvykdysti metinio plano didžiulė. V. Pakarskas taip ir nesužinojo, kokiu būdu aš išsprendžiau šią problemą. Paprasciausiai pasinaudojau gerosiomis rusų tautos savybėmis, užkariavau KOP genštabo vyriausiosios buhalterės Liubos Michailovnos pasitikėjimą. Susidraugavom, kartu nueljom į Maskvos restoraną „Vilnius“ (Liuba maždaug mano vienmetė, išsiskyrusi su vyrų, nes nesilaukė vaikų). Ji suprato, kad mano nerimas turi rimto pagrindo (be to, mūsų prašomas sumos jai turėjo būti juokingos). Tai, reikaliu esant, aš, dar būdamas Prienuose, jai paskambindavau, padiktuodavau visus reikiamus dokumentus duomenis ir iškilių pinigų sumą, kurią ji nedelsdama pervesdavo į ESAG saskaitą, o man tercikėdavo

Nuomone Susipriešinusi ir neapykantos pilna visuomenė niekada nesukurs ateities

„Man ne vosilkos asocijuojasi su trėmimais, o aguonos, skaisčiai raudonus žiedus į saulę tiesiančios, vėjo siūbuojamos, gležnos, augančios pačiose netikėčiausiose ir, rodos, netinkamiausiose vietose, tokiose kaip geležinkelio bėgiai ar pakelės, nejaukiai primenančios šviežio krauso lašus ir gyvąsias atminties žaizdas. Aguonų nepastebėti neįmanoma: jos taip traukia žvilgsnius savo skaisčių raudoniu – užtenka vos keleto aguonų, kad ištisas rugiagelių ar ramunių laukas įgautų naują prasmę... Gedulo ir vilties dieną visada prisimenu vienos tremtinės aprašytus vaizdus, jos matytus pro vagono skyles....

Prisimenu savo tėvus ir senelius, ištremtus į Irkutsko sritį, kur gimiau ir aš. Prisimenu ne tiek jų pasakojuimus (beje, jais dalinosi labai nenorai), o ju žvilgsnius ir žodžius - juose niekada nebuvo neapykantos. Žmonės, kurie perėjo pragarą, išliko ir

Robertas Dargis, Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas.

grįžę į Lietuvą kūrė sau ir savo vaikams gyvenimą nuo vieno kartoninio lagamino, sugebėjo pakilti aukščiau to blogio, kurį jie išgyveno, niekada nedegė neapykanta ir nereikalavo keršto. Atleidimasis iems nebuvo susitaikymas, o viltis, kad gyvendami su

moką – privalome visose situacijose ne ieškoti kaltujų ir keršto ar reikalauti atpildo jiems, o tiesiog gerbtį savo tautos praeitį ir pagaliau išmokti sutarti ir atleisti.

Prisiminkime, kokią bendruomenišką ir stiprėjančią visuomenę turėjome tarpukariu. Tačiau valstybės kurybą nutraukė okupacija, o sovietai visų pirmą pasikėsino į mūsų šalies lyderius.

Pirmausia, kas buvo padaryta – sunaikintos mūsų bendruomenės, t.y. valstybės stuburas – iniciatyvų ir mąstantys žmonės. Mes 50 metų neturėjome pamato, ant kurio stovi Vakarų demokratijų bendruomenės: privati nuosavybė ir ekonomiškai naudinga veikla, laisvė veikti ir kurti, parlamentarizmas, liberali demokratija. Mes jau beveik tris dešimtmecius gyvename neprilausomoje

Lietuvoje, bet niekaip negalime atsikratyti neapykantos vieni kitiems. Iki šiol Lietuvoje kažkas jaučiasi labiau nuskriaustas už kitus, ir ši žmonių jausmai manipuliuoja. Iki šiol vis neatsikratome instinkto alkūnėmis irtis per minių ir lipti per galvas. Kiekvienu kartą nustembu, kai bažnyčioje, palinkėjų vieni kitiems ramybės, jau po kelių minučių rūščiais veidais stumdomės prie durų ir iriamės alkūnėmis, lyg eidami į žūtbūtinę kovą....

Po kiekvieno vaikų ar paauglių neapykantos protrūkio politikai, psichologai ir visi susirūpinę piliečiai kelia tą patį klausimą – iš kur toks žiaurumas? Atsakymas paprastas, bet mums nemielas – iš mūsų pačių. Juk nei vienas vaikas negimsta

(Nukelta į 6 p.)

Prienų turguje

„Ar čia gaidžiai, ar čia vištos?..“

Išlydint birželį, vasarai alsuojant karščiu, prieš pat Petrines turgų šurmilio buvo šiek tiek mažiau.

Kaip iprasta tokiu metu laiku, prekeivai siūlė pirkti braškių, mėlyninių, trešnių, vyšnių, šilauogų. Vienas vyriškis buvo atvežęs kibirą voveraičių. Jų litrą pardavė už 6 eurus. Už litrą mėlyninių praše 5 eurus. Vieni pirkėjai labai nesigilina į kainas, perka ir tiek, kiti tik aiktelį ir nueina toliau. Atsiranda ir tokiai, kurie vetejo pirkas trešnes perrenka, grąžina netinkamą uogą, kad pakeistų kita. Maloni jaunutė prekeivė sako tikinti tuo, jog braškes lietuviškos, nors pati i jų lauką nebuvu nuvykusi. Taigi platus assortimentas pasirinkti. Antai jau daugumai pažastama Gražina iš Ašmintos, pati vilnietė, nepabūgusi kaimo ir darbo Jame, braškes greit išpardoeda, nors kainos ir nemažos, nes skonis – tikras. Paskutinio derliaus braškių, priklausomai nuo dydžio, kilogramą pardavė už 2,50 - 3,50 - 4,50 euro.

„Daug darbo iðėta, todėl ir kaina aukšta. Malonu, kad sugržta ir tu pačių pirkėjų, - pasakoja jauna moteris.

- Palyginus su ketverių metų derliumi, jis tikrai geras“.

Dar savo ūkyje ji augina žirnių, kurių kilogramą pardavė už 4 eurus, taip pat ir vištų.

O jų ūkininkui gyvūnų turgavietėje buvo galima iðsirinkti ir paprastų, ir veislinių. Ilgai pirkėjai apžiūrinejo parodimą ruda kochankinų veislės gaidį, kuris buvo vienos spalvos, „lankėsis“ ne vienoje parodoje. Salia jo, kitame narvelyje, iðdidžiai vaikštinėjo gaidys – bramas. „Ar čia gaidžiai, ar čia vištos? – užklausus moterėlei, kuri tokius veislinių paukščių niekada neaugino, pasklidė gera nuotaika. Iðairių pasvarstymu kilo ir apžiūrint kitą gaidį „ayam camanii“, kurio veislė iðvesta Indonezijoje. Jo mësoje labai daug juodo pigmento, todėl augintojas jį pavadino „nelegalu“, o kadangi pasitaikė keletas žilų „plaukų“, tai pardavė ne už 20, o už 15 eurų.

Jauną šilkapūkių veislės vištelių pirkė už 7 eurus, o paprastą dedeklę – už 6 eurus. Šių vištų nupirkio daug, apie aštuoną valandą liko tik tušti narveliai. Nutrija kainavo 20 eurus. Daugumą arčiau traukė rudos spalvos ožkučių porelė, už kurią šeimininkė norėjo gauti 70 eurus.

Iprastomis kainomis ūkininkai pardavinėjo savo derlių. Jų buvo, palyginti, daug – visa eilė. Centnerį kviečių, kvetruagių, miežių jie pardavė už 10 - 12 eurus. 10 - 11 eurus kaina – už 50 kg maišelis pašariniai miltų.

Buvo didelis pasirinkimas iðairių syrančių vazonių ir kitokių gėlių. Turaus lankytøjai pirkė gyvų gėlių puokštęs, i kurias sudėta daug meilės, lauko bei darželio gėlių žiedų. Viena puokštę kainavo 6 - 7 eurus.

Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

„Vaidas Kupstas atskubėjo į gyvūnų turgavietę, bet ką pirkis – neišdavė.

NORINTIEMS KELIAUTI!!!

Birštono savivaldybės neigaliųjų draugija 2019 rugpjūčio 15 - 18 d. organizuoja 4 dienų kelionę į Vokietiją (Varšuva - Pasaulio sodai - Berlynas - Ratheinas ir Saksonijos Sveicarija - Drezdenas).

Visus norintinius vykti į kelionę prašome registruotis Neigaliųjų draugijoje - Birutės g.4, Birštonas. Tel. (8 319) 65 747; mob.: 8 673 88 779. Kelionės kaina - 199 Eur.

Neigaliųjų draugijos pirmmininkė Julė Senavaitienė

Patogios senatvės kaina – nuo 500 euru

Visuomenei senstant, vyresnio amžiaus žmonių priežiūros poreikis nuolat tik auga. Nors Lietuvoje seni žmonės jau dabar globojami daugiau nei šimtmečio žmonės, kuriose yra apie 5000 vietų, jų vis dar yra nepakankamai – norintieji apsigyventi senelių globos namuose turi laukti eilėse.

„Po 30 metų kas trečias gyventojas bus vyresnis nei 65 metų amžiaus, ir daliai jų jau tada reikės atidžios priežiūros, tinkamų sveikatos paslaugų. Formuoja ir naujos senyvų žmonių priežiūros tradicijos – svetur išvykė vaikai vis dažniau patiki tėvų globą profesionaliems slaugytojams, kurių reikia vis daugiau“, – teigia „Aviva Lietuva“ generalinė direktoriė Asta Grabskė.

Vidutinės pensijos – neužteks

Šiuo metu vidutinė senatvės pensija Lietuvoje siekia 344 eurus, kai vieno asmens išlaikymas valstybiniuose senelių namuose kainuoja 500 - 600 euru, o privačiuose – ir daugiau. Pigeone alternatyva laikomas namuose teikiamas dienos globos socialinės paslaugos, kurių po reikis taip pat auga.

„Eilėje norinčių patekti pas mus nuolat laukia apie 100 žmonių, ir kaina net nėra lemantis veiksnys renkantis vietą, kur asmuo praleis savo senatvę. Jauni žmonės išvažiuoja, ir nėra kam prižiūrėti senų tėvų, senelių. Specializuotos globos vietas – išsigelbėjimas vienišiemis senoliams“, – sako Senorų socialinės globos namų direktorius Vytautas Gricius.

Kaip pasakoja V. Gricius, pragyvenimas šioje globos ištaigoje kainuoja nepigiai – mėnesio išlaidos at sieina beveik 900 euru, ir tik kas septintas gyventojas jas padengia pats. Kitu išlaidas iš dalies dengia arba artimieji, arba valstybė.

„Globos, priežiūros kainos per pastaruosius keletą metų išaugo, ir vargu, ar jos ateityje sumažės. Džiugu tai, kad jauni žmonės pradeda taupyti ateicių, patys suprasdami, jog niekas nieko neatnešant lėkštutes, ir ateities gerovę priklauso tik nuo ju pačių“, – teigia senelių globojancių ištaigos atstovas.

Dalies senolių slaugą visiškai kompensoja valstybė, tačiau jeigu norima gyventi brangesniuose senelių namuose, kuriuose teikiama daugiau reikalingų paslaugų, skirtumą tarp globos kainos ir taikomos kompensacijos turi susimokėti pats asmuo. Remiantis „Aviva Lietuva“ užsakymu atliktos Lietuvos gyventojų apklausos duomenimis, 48 proc. žmonių išsikinę, jog jų būsimos pen sijos neužteks net pragyvenimui.

„Tai reiškia, kad kas antras bū-

PARDUODA**AB VILNIAUS PAUKŠTYNO VIŠČIUAI! VIŠTAITĖS, ANČIUKAI, ŽASIUKAI, KALAKUČIUKAI**

Liepos 5 d. (penktadienį) prekiausime AB VILNIAUS PAUKŠTYNO mėsiniais broileriniais COBB – 500 ir ROSS – 308 veislės vienadieniais ir paaugintais 4 - 5 sav. viščiuais, Kaišiadorių r. paukštyno 4 - 6 mén. rūdomis, juodomis, raibomis, baltomis dedeklēmis vištaitėmis, vienadienėmis dedeklytėmis, mėsiniais ančiukais, žasiukais, mulardomis, 3 - 6 sav. mėsiniais BIG – 6 veislės kalakučiukais (užsisakyti), pašarais:

Veiveriuose – 9 val., Skriaudžiuose – 9.15 val., Jiestrakaje – 9.40 val., Žemaitkiemje – 9.55 val., Naujojoje Utoje – 10.10 val., Vartuose – 10.20 val., Paprūdžiuose – 10.25 val., Balbieriškyje – 10.40 val., Prienuose (prie turgo) – 11 val., Klebiškyje – 11.15 val., Ingavangyje – 11.25 val., Šilavote – 11.35 val., Leskavoje – 11.45 val., Juodbutyje – 12 val., Išlauže – 12.40 val., Pakuonyje – 12.55 val., Ašmintoje – 13.45 val., Strielčiuose – 13.55 val., Birštono Vienkiemje – 14.40 val., Nemajūnuose – 14.55 val., Vėžionyse – 15.10 val., Jiezne – 15.25 val., Kašonys – 15.40 val., Pieštuvenuose – 16.45 val., Stakliškėse – 16.55 val., Užuguoste – 17.10 val.

Tel. 8 612 17 831. Vilkaviškio r., Alvitės

SIŪLO DARBA

Viešbučiui - restoranui Birštone reikalinga: virėja (-s), virėjos (-o) padėjėja (-as) apmokiname dirbtis; vasaros sezoniui reikalingos padavėjos; reikalinga indų plovėja. Tel. 8 687 53 756.

Siūlome darbą vairuotojui, turinčiam C kategoriją ir 95 kodą. Važiuoja LT-DE-LT. Tel. 8 655 56 743.

PERKA**Nekilnojamasis turtas**

Brangiai perka mišką (gali turėti bendrasavininkų, būti neatidalintas, su skolomis, areštuotas). Sutarko dokumentus. Tel. 8 644 55 355.

Perkame mišką didžiausiomis kainomis Lietuvoje. Atskaitome iš karto. Tel. 8 605 44 445.

Pirkčiau 2 kambarių butą Prienuose, centre, I-II aukštė (ne komercinės paskirties). Tel. 8 672 34 056.

Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė brangiai perka galvijus, atskaito iš karto. Išsivežame. Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

Įmonė tiesiogiai nuolat perka arklius. Tel.: 8 656 39 189, 8 616 14 424.

Įmonė tiesiogiai perka galvijus aukščiausiomis ZŪKB „Krekenavos mėsa“ kainomis. Tel. 8 613 79 515.

Superka gero ir lieso įmитimo galvijus (AB „Krekenavos agrofirma“ kainomis), taip pat perka arklius. Tel. 8 616 43646.

UAB „GALVIJŲ EKSPORTAS“ - įvairius pienu girdomus buliukus ir telyčias, taip pat „Belgus“. Moka 6 ir 21 proc. PVM. Sveria el. svarstyklėmis. Pasibaigia patys. Tel. 8 612 34 503.

Parduoda šviežiapienę karvę. Tel.: 8 648 06 125, 46799.

Parduoda 8 metų darbinį arklių. Yra pasas, nebijo transporto. Kaina - 1500 Eur. Tel. 8 602 02 939.

Parduoda 7 metų darbinę kumelę. Nebijo transporto. Kaina - 1100 Eur. Tel. 8 683 00 890.

Parduoda 8 metų darbinį arklių. Yra pasas, nebijo transporto. Kaina - 1500 Eur. Tel. 8 602 02 939.

Parduoda 7 metų darbinę kumelę. Nebijo transporto. Kaina - 1100 Eur. Tel. 8 683 00 890.

Parduoda automobilį „VW Passat“ 1998 m., 1,9TDI, visi ratai varantys, karavanas, TA - 2 metams. Kaina - 1150 Eur. Tel. 8 602 02 939.

Parduodu geros būklės 24 tonų prie kabą (verčia į tris puses, aluminio bortai, Lietuvoje neeksplloatuota). Tel. 8 682 25 084.

Parduoda durpių briketus, ažuolo, beržo pjuvenų briketus ir baltarusiškus durpių

briketus. Tel. 8 677 44 884.

Įvairios prekės

Parduoda malkas ir 4 mén. pieninę telyčiukę. Tel. 8 672 04 086.

Parduoda visureigį „Mitsubishi Pajero“ 2001 m. 3,2 l, dyzelinas. T.A. iki 2019.10. Kaina - 2150 Eur. Tel. 8 682 55 621.

Parduoda automobilį „VW Passat“ 1998 m., 1,9TDI, visi ratai varantys, karavanas, TA - 2 metams. Kaina - 1150 Eur. Tel. 8 602 02 939.

Parduodu geros būklės 24 tonų prie kabą (verčia į tris puses, aluminio bortai, Lietuvoje neeksplloatuota). Tel. 8 682 25 084.

Atvešime geros kokybės

baltarusiškus durpių

briketus, akmens anglį,

KOKYBĘ GARANTUOJAME.

Tel. 8 683 13 463.

PASLAUGOS**VISI SANTECHNIKOS DARBAI:**

šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, katilinių įrengimo. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaido mis. Tel. 8 640 39 204.

Kaminų įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminų valymas. Tel. 8 645 87 304.

Kokybiškai kasame tvenkinius, rezervuarus, darome pylimus, šlaitus, lygiame žemes, tvarkome sklypus. Nuomojame statybinę techniką. Tel. 8 640 50 090.

Remontoju vonias, tualetus, koklinius pečius, klijuoju plytes. Tel. 8 609 25 988.

Autovežimo paslaugos

Tech. pagalba kelyje. Automobilių trans portavimas, krovinių pervežimas. Tel. 8 648 10 424.

SLEGIA KREDITAI AR PRITRŪKAI PINIGU?

Tiesiame Jums pagalbos ranką! Akimirksniu palengvinime Jūsų naštą. REFINANSAVIMAS nuo 500 iki 7000 eurų, nuo 6 iki 48 mėnesių. PASKOLOS nuo 100 iki 4000 eurų, nuo 2 iki 36 mėnesių. Konkurencingai itin mažos palūkanos rinkoje. Be užstato, be užslėptų sutarties sudarymo mokesčių. Kreiptis tel. 8 601 50 935.

Tarpininkas Ričiardas. Individualios veiklos pažyma Nr. 621263.

Informuoju, kad 2019 m. liepos 16 d. nuo 10.00 val. Žibutės Ci bulskienės įmonė atlikis žemės sklypo (kad. Nr. 6918/2:75) Juodbūdžio kaime, Veiverių sen., kadastrinius matavimus. Gretimų sklypų (kad. Nr. 6918/2:26, kad. Nr. 6918/2:72) savininkus ar jų įgaliotus asmenis prašome atvykti į sklypų ribų ženklinimą. Nuo 12.30 val. bus atliekamas žemės sklypo (kad. Nr. 6958/1:64) Žarstos kaime, Šilavoto sen., kadastriniai matavimai. Gretimo sklypo (kad. Nr. 6958/1:162) ipédinius prašome atvykti į sklypo ribų ženklinimą.

Neatvykus su planu bus susipažinti ar pareikšti pretenzijas adresu: Laisvės al. 101A-305, Kaunas, per 30 dienų nuo matavimo pradžios. Informacija tel. 8 699 97461.

SIŪLO DARBA

Reikalingas sezoninis darbuotojas augalininkystės ūkyje, gali būti nuo 16 metų. Geras atlyginimas. Tel. 8 652 65 769.

Statybos įmonė darbui Kaune **skubiai ieško** 20 mūrininkų, gali būti brigados. Individualių namų (kotedžų) statyba. Kontaktinis telefono numeris: +370 633 51 504.

SIŪLO DARBA

Įmonėi **reikalingas** elektrikas, turintis darbo patirties. Tel. 8 698 46 063.

AB Birštono sanatorija

„Versmė“ siūlo pastovų darbų kambarinėmis ir valyojai. Susidomėjusius prašome kreiptis telefonu 8 652 80 380 iki 8.m. liepos 5 d.

Įmonė perka naudotus automobilius. Gali būti be techninės apžiūros, nevažiuojantys, išregistruoti. Siūlykite visus variantus telefonu: 8 607 67 679.

Perku javų kombainą, traktorių MTZ, T-25, prie kabą. Tel. 8 630 93 471.

agaras
PERKA
KARVES, BULIUS, TELYČIAS
pagal skerdeną ir gyvą svorį (brangiai mésinius). Atsiskaito iš karto. NEMOKAMAS tel. 8 800 08 801, tel.: 8 612 34 482, 8 658 00 273.

Superkame karves, bulius ir telyčias
KREKENAVOS AGRO FIRMIOS supirkėja Olga Smilienė. Tel. 8 612 02 125.

BRANGIAI PERKA
veršeliai ir didelius mésinius galvijus.
Tel. (8 634) 23551.

Parduoda malkas ir 4 mén. pieninę telyčiukę. Tel. 8 672 04 086.

Parduoda visureigį „Mitsubishi Pajero“ 2001 m. 3,2 l, dyzelinas. T.A. iki 2019.10. Kaina - 2150 Eur. Tel. 8 682 55 621.

Parduoda automobilį „VW Passat“ 1998 m., 1,9TDI, visi ratai varantys, karavanas, TA - 2 metams. Kaina - 1150 Eur. Tel. 8 602 02 939.

Liepos 6 d. (šeštadienį) 20.30 val.
Pakuonio seniūnijoje
ant Bačkininkėlių piliakalnio

Lietuvos valstybės
(Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo)
dienos minėjimas

Lietuva vienu balsu

20.00 val. kviečiame rinktis prie seniūnijos.
Neturintiems galimybės nuvykti –
pasirūpinsime transportu.

Renginys filmuojamas ir fotografuojamas. Vaizdinė medžiaga publikuojama.

Organizatoriai: Pakuonio laisvalaikio salė, Pakuonio seniūnija.

**Liepos 6 d. Išlaužo seniūnijoje
ant Čiudiškių piliakalnio**

**VALSTYBĖS
HIMNA
GIEDOKIME
KARTU!**

**Susitikime
20.30 val.**

**Virsime kareivišką košę,
kviesime dalyvauti viktorinoje.**

**Moterų ir merginų lauksimė atvykstančių
plaukus susipynus į dvi kasas, o
vyrų ir vaikinų su vaišėmis!**

Liepos 3 d. (trečiadienį) nuo 10 val.
seniūnijoje veiks kūrybinės dirbtuvės.
Gaminsime lietuvišką atributiką.

Renginys filmuojamas ir fotografuojamas. Vaizdinė medžiaga publikuojama.

Organizatoriai: Išlaužo seniūnija, Išlaužo laisvalaikio salė.

**Liepos 6 d. (šeštadienį) Šilavoto seniūnijoje
ant Pašlavančio piliakalnio**

Valstybės (Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienai skirta šventė

**Piliakalnis senas
mums praeiti mena**

19.00 val. Šventės atidarymas, svečių sveikinimai
ir kultūrinė-meninė programa.
21.00 val. TAUTIŠKOS GIESMĖS giedojimas.

Maloniai kviečiame dalyvauti!

Renginys fotografuojamas ir filmuojamas, vaizdinė medžiaga publikuojama.

Organizatoriai: Piliakalnio bendruomenės centras, Šilavoto seniūnija, Šilavoto laisvalaikio salė.

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Gyvenimas

Užsiėmimai su delfinais – nepakeičiama pagalba

Autizmo sutrikimą turinčius vaikus auginantys tėvai kasdien susiduria su naujais iššūkiais. Tačiau kiekvienas net ir labai mažas žingsnis į priekį visai šeimai suteikia daug džiaugsmo, o kasdienai iššūkiai nebeatrodė tokie sudėtingi. Vieną itin placiai pasaulyje paplitusį gydymo būdą – delfinų terapiją – pernai pirmą kartą išbandžiusi autizmo spektrą sutrikimą turinčios 8 metų Gretos šeima jo rezultatais džiaugiasi iki šiol.

Tai, kad Greta šiandien noriai prisiglaudžia prie savo artimųjų, jos mamai vis dar prilygsta stebukliui. Viskas ēmė keistis į gera, kai mergaitė išbandė delfinų terapiją, kurią šeima dovanovo lietuviškas prekybos tinklas „Maxima“ ir ledų gamintojas „Premia KPC“ – pernai prasidėjusios socialinės akcijos „Tau – ledai, o jieems delfinų pagalba“ organizatoriai. Ledus išsiglusiu pirkėjų dėka delfinų terapija buvo padovanota 15 šeimų, auginančių specialių poreikių turinčius vaikus.

„Šios akcijos tikslas – suteikti vaikams galimybę pasiusti laiminėjims, lengviau integruotis į visuomenę. Delfinų terapija itin reikalinga dideliam skaiciui šalies šeimų, džiaugiamės galėdami daliai jų padėti. Siaisia metais delfinų terapija bus susteikta dar penkiolikai šeimų“, – daliiasi „Maximos“ generalinė direktorė Kristina Meidė.

Kaip pasakoja Gretos mama, anksčiau mergaitė pasireikšdavo agresyvus elgesys, tėvams sunkiai sek davosi ne tik bendrauti, bet ir su-

prasti mažosios norus. Mergaitės mama liūdniausia buvo matytis sloganą dukros nuotaiką – jai nesinorėdavo apskabinti ar pačiai rodyti šiltų emocijų. Su bendraamžiais Greta atsisakydavo kartu žaisti, bendrauti.

Pasak mamos, jau po pirmųjų delfinų terapijos seansų Lietuvos jūrų muziejaus delfinariume mergaitė ēmė stipriai keistis. Tėvai pastebėjo, kad ji tapo aktyvesnė, pradėjo lengviau reišksti emocijas ir jos nuotaika vis rečiau būdavo slogi.

„Pamenu, nuo pirmojo susitikimo viskas ėjosi itin sklandžiai. Mūsų nuostabai Greta drąsiai bendravo ir su delfinu, ir su delfinariumo specialistu. Stebėjausi, kad nuo pat pirmųjų akimirkų ji visiškai nejautė baimės kalbėti su nepažįstamu žmogumi ir džiaugėsi kiekvienu delfino judesiu. Tai suteikė džiaugsmo ne tik jai, bet ir mums“, – pirmuosius išpūdžius prisimena moteris.

„Tokie užsiėmimai, kokiuose dalyvavo Greta, turi greitai pastebimą poveikį autizmo spektrą sutrikimų turintiems mažiesiems. Delfinai išskiria savo aukštą socialiniu

iniciatyvumu ir žaidybinės elgsenos savybėmis“, – teigia Lietuvos jūrų muziejaus Delfinų terapijos skyriaus vedėja, socialinių mokslų daktarė Brigitė Kreiviniénė.

Klaipėdos universiteto ir Jūrų ligoninės tyrimo duomenimis, užsiėmimai su delfinais padeda tobuleti net 80 proc. programą lankantių vaikų. Delfinai puikiai jaučia žmogaus nuotaikas, suprantą gestus, todėl jų terapija įvardijama kaip ypac veiksminga uždariems ir bendrauti nelinkusiems vaikams, turintiems negalia.

Jau po pirmo užsiėmimo gerėja vaikų motorika, žvilgsnio sutelkimas, koordinacija, jie ima labiau savimi pasitikėti ir mokosi įveikti savo baimes.

Lietuvos jūrų muziejuje delfinų terapijos programa sudaryta iš desimties seansų. Užsiėmimai derinami su terapiniais tikslais, o specialistai stengiasi padėti užmegzti natūralų bendravimą. Šią vasarą „Maximos“ pirkėjai, išsigydami ledų „Klasika“ vafliniuose puodeliuose, vėl turi galimybę prisidėti prie geresnės specialiųjų poreikių turinčių vaikų savijautos.

**LIEPOS 6 D.
13 00 VAL.**

**BIRŠTONO
VASAROS
ESTRADA**

**XX-asis jubilejinis
tarptautinis turnyras**

**NEMUNO GALIŪNAS
2019**

TURNYRO RUNGTYS:
KARALIAUS MINDAUGO KALAVIJŲ LAIKYMAS
RASTO KELIMAS
VILKIKO TRAIKIMAS
NAŠČIU NEMINAMAS
PRITŪPMALI SU SVORDU

**BIRŠTONO
SAVIVALDYBE**

**Renginio vedėjas –
VITALIJUS COLOLO**

Vidas Blekaitis, Birštonas
Mindaugas Jaras, Vilnius
Dainius Replys, Rokiškis
Lukas Mataitis, Radžiškis
Donaldas Andriulis, Kaišiadorys

Oleg Pylypuk, Ukraina
Dzids Zāris, Latvija
Michał Raźlik, Esiąja
Jevgenijus Buvanenko, Baltarusija
Robert Cywus, Lenkija

Organizatoriai: Birštono sporto centras
Pagredinės renginiai: Gyvenimas, Alytaus SPAUSTUVĖ, Gėlupis, BIRŠTONAS, ADAMPOLIS, DIR-MTA, Protein Atletika
Rėmėjai: VEDAS, Lietuvos žemės ūkio ministras, Lietuvos žemės ūkio bankas, Lietuvos žemės ūkio žemės ūkio bankas, BMW, DOLATA, ADAMPOLIS, DIR-MTA, Protein Atletika

PRENUMERUOK
„Gyvenimą“!

SKAITYK
„Gyvenimą“!

GYVENK
su „Gyvenimu“!

**Bük su „Gyvenimu“
ir II šių metų pusmetį!**

Prenumerata priimama pašte, pas laiškanešius ir redakcijoje.

AGRO
KONCERNŲ GRUPĖ

Siūlo sezonių darbą
(nuo 07. 01 d. iki 09 mėn.)

SANDÉLIO DARBININKUI
Mauručių elevatoriuje

Darbas siūlomas asmenims
nuo 18 m.
Yra apgyvendinimo galimybė.

Gyvenimo aprašymus siųsti:
personalas@agrokongernas.lt

Telefonas pasiteirauti:
(8-611) 17527

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOSES, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (8 648 46182, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodenė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autoriių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.
Offsetinė spauda. Apimtis - 2 spaudos lankai.
Indeksas 67283. Tiražas: trečiadieniais - 2100 egz., šeštadieniais - 2600 egz. Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Spaudė UAB „Alytaus spaustuvė“, Seirijų g. 17, tel. (8 ~ 315) 73786.

A ALYTAUS SPAUSTUVĖ